

The Greek Review of Social Research

Vol 13 (1972)

13

**Τεχνική συνεργασία και κοινωνική ανάπτυξις:
Απόσπασμα εκθέσεων εμπειρογνομόνων του
Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών**

(ΟΗΕ) Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, Δ. Αλετρά

doi: [10.12681/grsr.497](https://doi.org/10.12681/grsr.497)

Copyright © 1972, (ΟΗΕ) Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, Δ. Αλετρά

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), & Αλετρά Δ. (1972). Τεχνική συνεργασία και κοινωνική ανάπτυξις: Απόσπασμα εκθέσεων εμπειρογνομόνων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. *The Greek Review of Social Research*, 13, 113–121. <https://doi.org/10.12681/grsr.497>

ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

Ἀπόσπασμα ἐκθέσεως ἐμπειρογνομῶνων
τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν

Μετάφρασις Δ. Ἀλετρά

20ῆ σύνοδος τῆς Ἐπιτροπῆς
Κοινωνικῆς Ἀναπτύξεως ΟΗΕ
17.2.1969 - 5.3.1969

Ι. πλαίσιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου τίθεται ἡ παρούσα ἔρευνα: βασικαὶ ὀρχαὶ καὶ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς ἀναπτύξεως

13. Ἡ δοθεῖσα εἰς τοὺς Γραμματεῖς τοῦ ΟΗΕ ἐν-
τολὴ ἀπορρέει ἀπὸ ὄρισμένον ἀριθμὸν ἀποφάσεων
τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν, αἱ ὁποῖα σχε-
τίζονται μὲ διαφόρους πλευράς τῆς κοινωνικῆς ἀνα-
πτύξεως.

14. Ἡ κοινωνικὴ πρόοδος ὀρίζεται εἰς τὴν ὑπ'
ἀριθμ. 1392 (XIV) ἀπόφασιν τῆς Γενικῆς Συνελεύ-
σεως ὡς «αὐτοσκοπὸς καὶ ἐν ἑκ τῶν μέσων τῶν εὐ-
νοούντων τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν». Ἡ Γενικὴ
Συνέλευσις εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1515 (XV) ἀπόφασιν
τῆς διασαφηνίζει ὅτι διὰ νὰ ἐπιτευχθοῦν οἱ ἀντικει-
μενικοὶ σκοποὶ τῆς ἀναπτύξεως πρέπει ἀπαραι-
τήτως νὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν «αἱ ἀνθρώπινα
ὡς καὶ κοινωνικαὶ πλευραὶ τῶν».

Εἰς τὸ προοίμιον τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1139 (XLI) ἀπο-
φάσεώς του τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμ-
βούλιον διακηρύττει ὅτι «ὁ ὑπέρτατος σκοπὸς τοῦ
ἔργου τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν
εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα εἶναι νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν
προετοιμασίαν ἐνὸς καλυτέρου μέλλοντος διὰ τὸν
ἄνθρωπον, διὰ τῆς βελτιώσεως τῆς εὐημερίας του
καὶ διὰ τῆς ἐγγυήσεως τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀξιο-
πρεπείας του». Εἰς τὴν ἴδιαν ἀπόφασιν ὑπογραμμί-
ζεται «ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἀλληλεξ-
αρτήσεως τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν πα-
ραγόντων ὡς καὶ ἡ θεμελιώδης ἀνάγκη μιᾶς οἰκο-
νομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως αἱ ὁποῖα νὰ
συμβαδίζουσιν». Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις εἰς τὴν ὑπ'
ἀριθμ. 2293 (XXII) ἀπόφασιν τῆς ὑπογραμμίζει
τὴν ἀλληλεξάρτησιν τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινο-
νικῶν παραγόντων τῆς ἀναπτύξεως καὶ παρακαλεῖ
τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμβούλιον ὅπως
εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ προγραμματισμοῦ
τῆς ἀναπτύξεως «νὰ ἔχῃ ἀπολύτως ὑπ' ὄψιν τοὺς τὸν
ρόλον τὸν ὁποῖον δύναται νὰ διαδραματίσῃ ἡ κοι-
νωνικὴ ἀνάπτυξις ὡς πρὸς τὴν ἐπιτάχυσιν τῆς πρ-
αγματοποιήσεως τῶν σκοπῶν τῆς Ἐθνικῆς ἀναπτύ-
ξεως, ἰδιαίτερος δὲ εἰς τὰ πλαίσια τῆς προετοιμασί-
ας τῆς νέας Δεκαετίας, ἥτις καὶ θὰ συνεχίσῃ αὐτὴν
τὴν ἀνάπτυξιν». Τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν
Συμβούλιον εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1320 (XLIV) ἀπόφα-
σίν του μνημονεῖ περισσότερο ἀναλυτικῶς τὰ
κοινωνικά θέματα τὰ ὁποῖα πρέπει σοβαρῶς νὰ λη-
φθοῦν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν μιᾶς διεθνoῦς
στρατηγικῆς ἀναπτύξεως διὰ τὴν προσεχῆ δεκα-
ετίαν.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ὑπεγραμμίσθη «ἡ ἀλληλεξάρτησις
τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν πλευρῶν τῆς
ἀναπτύξεως» καὶ ἔγινε ἀπαιρήθησις ὀρισμένων κοι-
νωνικῶν σκοπῶν οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ'
ὄψιν κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν διεθνoῦς κλίμακος
στρατηγικῆς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν. Τὸ Συμβούλιον,

κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1274 (XLIII) ἀπόφασίν του, υπεγράμμισε «τὴν στενὴν ἀλληλεξάρτησιν ἢ ὁποία ὑφίσταται εἰς τὰς ἀγροτικὰς καὶ ἀστικὰς περιοχὰς μεταξύ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιδιώξεων καὶ τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ, ἀμφοτέρων θεωρουμένων ὡς ἀναποσπάστων στοιχείων μιᾶς πραγματικῆς πολιτικῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως».

15. Ὁ Γενικός Γραμματεὺς εἰς τὸν πρόλογον τῆς ἐκθέσεώς του ἐπὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα προετάθησαν ὡς πρὸς τὴν δεκαετίαν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν (E/3613), παρητήρησε τὰ κάτωθι: «Μανθάνομεν ὅτι ἡ ἀνάπτυξις δὲν ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς του ὡς κοινωνικοῦ ὄντος καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐν γένει ἱκανοποίησιν τῶν προσδοκιῶν του. *Ἡ ἀνάπτυξις δὲν εἶναι ἀπλῶς συνώνυμον τῆς οικονομικῆς εὐημερίας: Ἐνθαυμάτως βεβαίως οικονομικὴ ἀνάπτυξις, ἀνάπτυξις ὅμως συνοδευομένη ἀπὸ μεταβολῶν.*»

16. Πολυάριθμοι μαρτυρία ἐκ διαφορετικῶν πηγῶν ἔρχονται νὰ ὑποστηρίξουν αὐτὴν τὴν θέσιν. Ὁ Gunnar Myrdal, τῶς Γραμματεῖς τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν Εὐρώπην, ὑποδεικνύει ὅτι «τόντοτες «μὴ οικονομικαὶ» δὲν ἀκόλουθον εὐκόλως τὴν οἰκονομικὴν ἐξέλιξιν, ἀντιθέτως τὴν ἀναχαιτίζουν καὶ τῆς προβάλλουν ἐμπόδια, οὕτως ὥστε συχνὰ δὲν δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν τὴν ἀκριβῆ σημάσιαν τῶν «οἰκονομικῆς φύσεως» στοιχείων. Πρακτικῆ συνέπεια τῆς καταστάσεως αὐτῆς εἶναι ἡ ἰδιαίτερως ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ συντονίζεται ὁ προγραμματισμὸς τῶν «οἰκονομικῶν» καὶ «μὴ οἰκονομικῶν» τομῶν».

17. Ἄλλος θεωρητικὸς τῆς ἀναπτύξεως διατυπώνει τὴν αὐτὴν ἰδέαν μὲ τρόπον διαφορετικόν:

«Ἡ ἀνάπτυξις πάντως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπολογισθῇ μὲ τὴν ἀπλὴν ἀνάγωσιν διαφορῶν ἀνομοιογενῶν στατιστικῶν στοιχείων. Εἶναι διαδικασία πολὺ περισσότερον πολὺπλοκος. Ὁ στόχος μας δὲν εἶναι ἡ αὐξήσις τοῦ ποσοστοῦ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐπὶ μέρους χωρῶν, ἀλλὰ ἡ μετατροπὴ τῶν πατροπαράδοτων κοινωνιῶν εἰς ἐκσυγχρονισμένας καὶ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀνθρώπου. ... Πρέπει νὰ ἐφαρμοσόμεν νέας μεθόδους, νέας συνθέσεις καὶ νέας σχέσεις αἱ ὁποῖαι νὰ συνδέσουν ὅ,τι καλύτερον ἤδη ὑπάρχει ἐκ τῆς γενικῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς (culture) τῶν διαφορῶν χωρῶν μὲ τὰς ἀναγκαίας μεταρρυθμίσεις διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἀναπτύξεως».

18. Ἐξ ἄλλου ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς βοηθείας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ὁργανώσεως συνεργασίας καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως παρατηρεῖ τὰ ἀκόλουθα: «Τώρα ἀντιλαμβανόμεθα ὅλοεν περισσότερον ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ ἐκάστης χώρας εἶναι στενῶς συνδεδεμένη μὲ τοὺς πολιτικούς, ἱστορικούς καὶ κοινωνικούς δρους τῆς ὑποστάσεώς της καὶ ὅτι ἡ οἰ-

κονομικὴ τῆς ἀνάπτυξις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασφαλισθῇ εἰμὴ μόνον εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν τριῶν αὐτῶν ὁρῶν.» Ἀκολουθῶς μνημονεὺει «τὸν ἀποφασιστικὸν ρόλον τὸν ὁποῖον δύναται νὰ παίξουν οἱ μὴ οἰκονομικοὶ παράγοντες εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ἀναπτύξεως».¹

19. Οἱ Γραμματεῖς τοῦ ΟΗΕ ἐσπεμείωσαν τὴν ὑφισταμένην ἀναφαισθητικὴν ἀντίθεσην μεταξύ τῆς ἀναγνωρίσεως ἀφ' ἑνὸς τῶν ὡς ἀνω γενικῶς παραδεκτῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀνεπαρκείας ἀφ' ἑτέρου τῶν πόρων, ἀλλὰ καὶ τῆς σειρᾶς προτεραιότητος, αἱ ὁποῖαι ἐδόθησαν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν.

20. Οἱ Γραμματεῖς λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς ὑπὸ τὸν διευθυντικῶν ὄργανον τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἀνακοινωθείσας κατευθύνσεις πρὸς καθορισμὸν μιᾶς στρατηγικῆς τῆς ἀναπτύξεως, ὁμῶνται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅτι ἡ ἀνάπτυξις εἶναι ἐνιαῖα μορφῆς διαδικασία ἐντὸς τῆς ὁποίας οἱ οἰκονομικοὶ καὶ κοινωνικοὶ παράγοντες δὲν εἶναι ἀνεξάρτητοι καὶ ἐπομένως ἡ προεγγύσις τῶν προβλημάτων ἀναπτύξεως δὲν εἶναι δυνατὴ ἀπὸ σκοπιᾶς ἀποκλειστικῶς «οἰκονομικῆς» ἢ «κοινωνικῆς».

Υἰοθέτησαν λοιπὸν τὴν ἔνοιαν μιᾶς ἐνοποιημένης ἐξελίξεως τῆς ἀναπτύξεως καὶ τὴν ἀντίληψιν ὅτι ὑπάρχει μόνον μία στρατηγικὴ τῆς ἀναπτύξεως, ἡ ὁποία ὀφείλει νὰ ὑποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον ἐνιαίου, συνολικοῦ, προγραμματισμοῦ λαμβάνοντος ὑπ' ὄψιν τὸσον τοὺς οἰκονομικούς ὅσον καὶ τοὺς κοινωνικούς συντελεστές.

Ἡ ἐξελίξις τῆς δομῆς καὶ τῶν θεσμῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ διαθεσίμου ἀνθρώπινου δυναμικοῦ ἀφ' ἑτέρου ἀποτελοῦν τὰ βασικὰ στοιχεῖα-κλειδιά τῆς στρατηγικῆς αὐτῆς καὶ πρέπει νὰ συγκεντρώνουν τὴν ἰδιαίτεράν προσοχὴν τῶν ὑπευθύνων διὰ τὰ προγράμματα ἀναπτύξεως τὸσον ἐπὶ ἐθνικοῦ ὅσον καὶ ἐπὶ διεθνῶς ἐπιπέδου.

II. ἀνάγκαι καὶ προβλήματα γενικῆς φύσεως

21. Οἱ Γραμματεῖς παρητήρησαν ὅτι, ὅν καὶ ἡ παροῦσα δεκαετία ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν εὐρύτερας διεθνῶς βοηθείας εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, ἡ ἀπόστασις μεταξύ τῶν χωρῶν αὐτῶν καὶ τῶν περισσότερων ἀνεπτυγμένων ἐξακολουθεῖ νὰ γίνεται περισσότερον αἰσθητῆ. Τὰ θεμελιώδη προβλήματα, τὰ ὁποῖα καλεῖται νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὁ ὑπὸ ἀνάπτυξιν κόσμος, ἐκρίθησαν ἐπιγενομένη ὡς ποτὲ ἄλλοτε, ἡ κατεπιγενοῦσα δὲ ἀνάγκη λύσεως αὐτῶν γίνεται δευτέρα καθ' ὃ μέτρον αὐξάνεται ἡ ἐπὶ τῶν κυβερνήσεων καὶ τῆς διεθνῶς κοινότητος ἀσκούμενη πίεσις ὑπὸ τῶν ἐπιδιώξεων τῶν μαζῶν.

1. Ὁργανώσεως Βοηθείας καὶ Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως, *Efforts et Politiques d'aide au développement, Examen 1967, Rapport du Président du Comité d'aide au développement* (Paris, 1967).

22. 'Εάν κρίνωμεν εκ τῶν 'Εκθέσεων τὰς ὁποίας ἐξεπὸνῆσαν καὶ ἔβησαν ὑπ' ὄνιν τῶν Γραμματέων αἱ ὑπὸ ἀνάπτυξιν χῶραι διὰ νὰ ὀρίσουν τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ κυριώτερα προβλήματα τῶν εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα, ὡς καὶ ἐκ τῆς φύσεως τῆς τεχνικῆς βοήθειάς τὴν ὁποίαν ζητοῦν αἱ χῶραι αὐταὶ ἀπὸ τὰς Ὅργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, βλέπομεν ὅτι δι' αὐτὰς ἄμεσον προτεραιότητα ἔχουν ἡ ὑγεία, ἡ διατροφή, ἡ παιδεία, ἡ στέγασις ὡς καὶ ἡ ἀγροτικὴ ἀνάπτυξις.

Εἰς πλείστας χῶρας μεταξὺ τῶν ἐξ ἴσου σημαντικῶν προβλημάτων τὰ ὁποία ἐμποδίζουν τὴν πρόοδον εἰς ὅ,τι σχετίζεται μετὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς συγκαταλέγονται ἡ ὑποαπασχόλησις καὶ ἡ ἀνεργία, ἰδίως μεταξὺ τῶν νέων, αἱ κοινωνικαὶ ἀνάγκαι καὶ τὰ ζητήματα τὰ συνδεόμενα μετὸ μέγεθος ἢ τὴν κατανομήν τοῦ πληθυσμοῦ. Ὅταν ἐξετάσωμεν μίαν πρὸς μίαν τὰς ἐκδηλωθείσας εἰς τοὺς τομεῖς αὐτοὺς τάσεις κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς παρουσίας Δεκαετίας τῆς ἀναπτύξεως, θὰ εὐρεθῶμεν ἐνώπιον ἀνισομεροῦς καὶ ἀποθαρρυντικοῦ πίνακος, ὁ ὅποτος φανερώνει πραγματικὴν πρόοδον εἰς ὀρισμένους τομεῖς καὶ ἀποτελμάτωσιν, ἀκριβέστερον ἐπιδείνωσιν τῆς καταστάσεως, εἰς ἄλλους.

23. Οἱ Γραμματεῖς ἐσημείωσαν ὀρισμένον ἀριθμὸν σημαντικῶν πλευρῶν τῆς προόδου καὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων.

24. Εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγείας ἐπραγματοποιήθησαν σημαντικὰ βήματα προόδου ἐπὶ τὸν ἀγῶνα καταπολεμήσεως ὀρισμένων ἐκ τῶν κυριωτέρων μεταδοτικῶν νόσων καὶ ἐσημειώθη πτώσις τοῦ ποσοστοῦ θνησιμότητος, κυρίως εἰς τὰ παιδιὰ μικρᾶς ἡλικίας. Παρητήρηθη ὅτι εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χῶρας αἱ νόσοι διατροφῆς ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι πολὺ σημαντικὸν πρόβλημα τῆς δημοσίας ὑγείας, ἐφ' ὅσον ἐν ἑξὼς δέκα τοῖς ἑκατὸν τῶν παιδιῶν νεαρᾶς ἡλικίας πάσχουν ἐκ σοβαρᾶς ἐλλείψεως πρωτεϊνῶν.

Συμφῶνως πρὸς τὴν Ἐκθεσὴν τοῦ 1967 ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως εἰς ὅλον τὸν κόσμον, περισσώτερον τοῦ ἡμίσεος τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν περιοχῶν ἐστερεῖτο ἀκόμη τῶν τροφίμων τῶν ἀναγκαίων πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ὑγείας τοῦ.

25. Ἡ ἐκπαίδευσις ἀνῆκε εἰς τοὺς τομεῖς διὰ τοὺς ὁποίους ὁ ὑπολογισμὸς τῆς συντελεσθείσης προόδου εἶναι ἰδιαίτερος δυσχερῆς. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πρώτου ἡμίσεος τῆς δεκαετίας τοῦ 1960 τὸ ποσοστὸν τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ ἐξηκολούθησε νὰ μειοῦται, ἀλλὰ συμφῶνως πρὸς ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναλφαβητῶν ἐνηλίκων ἐξακολουθεῖ εἰς τὴν πραγματικότητα νὰ αὐξάνη.

Εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χῶρας ἡ αὕξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγγραφομένων εἰς τὴν στοιχειώδη ἢ τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν ὑπῆρξε πολὺ ταχύτερα τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τῶν ὁμάδων τῆς ἀντιστοίχου σχολικῆς ἡλικίας. Ἐν τούτοις εἰς πολλὰς χῶρας ἡ ποι-

ότης τῆς παιδείας παρουσιάζει ἐμφανῆ τάσιν πτώσεως, διότι ὑποχρεοῦνται νὰ χρησιμοποιοῦν ἐκπαιδευτικούς μετρίας καταρτίσεως διὰ νὰ αὐξήσουν τὰς δυνατότητας προσελεύσεως τῶν παιδιῶν εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν.

26. Εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν ὡς καὶ εἰς τὰς περισσότερον ἀνεπτυγμένας ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιπέδου χῶρας, αἱ δυσκολίαι στεγάζσεως συνδέονται μετὰ ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ προβλήματα τὰ ὁποία θέτουν ἡ αὕξησις τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ ἀστικά κέντρα, αἱ μετακινήσεις ἀπὸ τὰς ἀγροτικὰς περιοχὰς εἰς τὰς πόλεις, ὁ ὑπερπληθυσμὸς, κτλ. Ἡ ἴδρισις κατοικιῶν κάθε ἄλλο παρὰ ἱκανοποιεῖ τὰς ἀνάγκας τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χῶρων, αἱ δὲ πόλεις ἐξακολουθοῦν νὰ ἀναπτύσσονται μετὰ τρομακτικῶν ρυθμῶν ἄνευ προγραμματισμοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐμφανίζουν ρυπαρὰς οἰκίας καὶ ἀθλίους συνοικισμοὺς.

Αἱ τάσεις αὐταὶ, τὰς ὁποίας ἡ ἔκθεσις τοῦ 1967 ἀποδίδει εἰς ἑλλειψιν πόρων καὶ εἰς ἀνεφάρμοστον πολεοδομικὴν στρατηγικὴν, παρουσιάζουν σημαντικὰ ἐμπόδια διὰ τὴν μελλοντικὴν ἀνάπτυξιν. Τοὺς Γραμματεῖς ἀπασχόλησαν ἰδιαίτερος προβλήματα συνδεόμενα μετὴν συγκέντρωσιν κεφαλαίων προοριζομένων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν, τὴν κατάρτισιν τῶν ἀπαιτητῶν ἐργατῶν διὰ τὴν κατασκευὴν οἰκίων καὶ τοῦ καταλλήλου προσωπικοῦ διὰ τὸν προγραμματισμὸν, ἐπίσης δὲ καὶ τὸ πρόβλημα τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἐπιβαλλομένου ἐκάστοτε φυσικοῦ προγραμματισμοῦ. Ἐν τούτοις ἀνεγνώρισαν ὅτι ἡ κατάστασις καὶ αἱ ἀνάγκαι διέφερον αἰσθητῶς ἀπὸ χῶρας εἰς χῶραν.

27. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦν νὰ ἀντιπροσωπεύουν τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χῶρας, ἔχει γίνεαι ἐπιτακτικὸν καθήκον τόσον ἀπὸ πλευρᾶς οἰκονομικῆς ἀνάδου ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς κοινωνικῆς προόδου. Ἡ ἀνάγκη ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς γεωργίας καὶ αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος, ἰδρῦσεως ἐνδοαγροτικῶν ὑποδομῶν παραγωγῆς, δημοιουργίας δυνατοτήτων δι' ἐπαγγελίματα μὴ ἀγροτικά καὶ ἡ ἐξασφάλισις ἐνδυνάστευσις χρησιμοποίησεως τῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὰς περιοχὰς τῆς ὑπαίθρου, ὅλα αὐτὰ εἶναι στενῶς συνδεόμενα μετὸ πρόβλημα τοῦ μαρasmus τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν καὶ τῆς μαζικῆς ἐξόδου πρὸς τὰς πόλεις. Ὡρισμένα κυβερνητικὰ ἀρχίζουν νὰ μελετοῦν αὐτὰ τὰ προβλήματα ἐν τῷ συνόλῳ τῶν καὶ ἐφαρμόζουν κατὰ περιοχὰς προγράμματα ἀναπτύξεως προσεγγίζοντα εἰς πολλοὺς τομεῖς τὰ προβλήματα τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν ἢ τοῦ ἐνρύτερου πλαισίου τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν πόλεων καὶ τῆς ὑπαίθρου.

28. Κατόπιν ἐπιτοπίου ἐρευνῆς οἱ Γραμματεῖς ἀνεκάλυψαν ὀρισμένον ἀριθμὸν ἄλλων κοινωνικῶν προβλημάτων ἐπιγεούσης φύσεως, ἥτοι προβλήματα ἐνδιαφερόντα κυρίως τὰς ὑπηρεσίας κοινω-

νικής προστασίας εν γένει και όλως ιδιαίτερος τὰ προγράμματα τὰ προοριζόμενα διὰ τὰ παιδιά, τὰς μητέρας καὶ τοὺς νέους. Ἡ ἀπαράιτητος εἰς τινὰς τομεῖς νομοθεσία, ὡς ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὴν παιδοκομικὴν, τὰς κοινωνικὰς ὑπηρεσίας καὶ τὰ ἰδρύματα παίδων, εἶναι ἐνίοτε ἀνυπαρκτος καὶ συχνὰ ἀναχρονιστικὴ.

Τὸ ἔργον τῶν Γραμματέων δὲν περιορίζεται μόνον εἰς διατύπωνιν συστάσεων πρὸς τὰς κυβερνήσεις σχετικῶν μὲ τὴν σειρὰν προτεραιότητος. Οὐτοὶ ἠθάθησαν ἀνησχίαν διὰ τὴν βραδύτητα μὲ τὴν ὁποίαν ἀναπτύσσονται ὀρισμένα προγράμματα προοριζόμενα ἄπ' εὐθείας διὰ τὸν πληθυσμὸν ὡς καὶ διὰ τὸν ἄμεσον καταμερισμὸν τῶν ὑπηρεσιῶν, ἰδίως εἰς τὸν εὐρὴν τομέα τῆς κοινωνικῆς προστασίας καὶ συγκεκριμένως τῆς προστασίας τῆς οἰκογενείας, τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ τῆς νεότητος, ὡς καὶ διὰ τὰ προγράμματα τὰ συναφῆ μὲ τὴν πρόληψιν τῆς ἐγκληματικότητος καὶ τὰς ὑπηρεσίας τὰς προοριζόμενας διὰ τοὺς ἀναπήρους. Οἱ Γραμματεῖς κατέληξαν ἐπίσης εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι πρέπει νὰ καταβληθῇ μεγαλύτερα προσπάθεια ὥστε νὰ ἐνθαρρυνθῇ ὁ πληθυσμὸς, καὶ ἰδιαίτερος ἡ νεολαία, νὰ συμμετέχῃ εἰς τὴν προσπάθειαν ἀναπτύξεως.

29. Φυσικὰ, εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς τομεῖς ὁ ρυθμὸς προόδου εἶναι συνδεδεμένος μὲ τὸν πληθυσμὸν περὶ τοῦ ὁποίου ἐκάστοτε πρόκειται. Ἡ μείωσις τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι βεβαίως σημαντικὸν πρόβλημα διὰ μερικὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας, δι' ὀρισμένας μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἡ ἄνισος κατανομή τοῦ πληθυσμοῦ δημιουργεῖ ἰδιαζούσας δυσκολίας. Ἐν τούτοις ἐκεῖ ὅπου πρέπει πρωτίτως νὰ ἀναζητηθῇ τὸ σπουδαιότερον ἐμπόδιον διὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πρόδον τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν περιοχῶν, εἶναι ἡ ὑπερέμετρος δημογραφικὴ αὐξήσις τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν.

Τὸ ἔτος 1960 δύο ἄτομα ἐπὶ τριῶν ἑξῶν εἰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν περιοχὰς. Τὸ ἔτος 1980 ἡ ἀναλογία θὰ εἶναι πιθανῶς 3 πρὸς 4, ὑπάρχουν δὲ βάσιμοι ἐλπίδες ὅτι ὁ πληθυσμὸς τοῦ κόσμου θὰ ὑπερβῇ τὰ 4.250 ἑκατομ. κατοίκων (περὶ τὰ μῆσα τοῦ 1965 ὑπελογίσθη ὅτι ὁ πληθυσμὸς ἔφθασε τὰ 3.295 ἑκατ.). Ἡ αὐξήσις τοῦ παγκοσμίου ἄστικου πληθυσμοῦ, τῆς ὁποίας ὁ ρυθμὸς εἶναι ταχύτερος τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τοῦ γενικοῦ πληθυσμοῦ, ἐξηκολούθησεν ἄνευ διακοπῆς τόσον εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας ὅσον καὶ εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Ὑπάρχει πρόβλεψις ὅτι κατὰ τὸ 1980 περίπου τὸ ἓν τρίτον τοῦ πληθυσμοῦ θὰ ζῇ εἰς ἄστικά κέντρα.

Αἱ ἐπιπτώσεις αὐτοῦ τοῦ ἄνευ προηγουμένου ρυθμοῦ τῆς δημογραφικῆς αὐξήσεως ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως προεκάλεσαν τὴν γενικὴν ἀνησχίαν, μερικαὶ δὲ χώραι υἰοθέτησαν μέτρα πρὸς περιορισμὸν τῶν γεννήσεων. Εἰς ἄλλας χώρας αἱ κυβερνήσεις ἐνεθάρρυναν τὴν δημιουργίαν προγραμμάτων ἐλέγχου τῶν γεννήσεων χωρὶς νὰ ἔχουν ἐπισημῶς υἰοθετήσει

μέτρα οἰκογενειακοῦ προγραμματισμοῦ.

30. Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ὡς ἄνω περιγραφείσης καταστάσεως τὰ συμπέρασματα τῶν Γραμματέων καὶ αἱ ἀπαντήσεις τῶν κυβερνήσεων εἰς τὸ ἐρωτηματολόγιον τὸ ὁποῖον ἀπήνθουν πρὸς αὐτὰς ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς παροῦσης ἐρεύνης, εἶναι ἰδιαίτερος πρόσφορα διὰ τὸ θέμα τῆς διεθνούς βοήθειας εἰς τὸν τομέα τῆς ἀναπτύξεως.

Ἐκτὸς μερικῶν ἐξαίρεσεων, ἡ ἔννοια τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως παραμένει πολὺ περιορισμένη εἰς τὰς περισσότερας ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Γενικῶς, αἱ ἀνάγκαι εἰς τὸν τομέα τῆς ἀναπτύξεως ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ κρίνονται πρωταρχικῶς βάσει τῶν κατὰ παρόδον οἰκονομικῶν κριτηρίων.

Τὰ κοινωνικὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα θέτει ἡ ἀνεργία καὶ ἡ ὑποαπασχόλησις, ἡ κακὴ διατροφή, ἡ κακὴ ὑγεία καὶ ἡ ἀνεπαρκεῖς πιστώσεις διὰ τὴν Παιδείαν ὡς καὶ αἱ ἀκατάλληλοι κατοικίαι, θεωροῦνται ὡς συνέπεια τοῦ μέχρι σήμερον ἐπιτευχθέντος χαμηλοῦ ἐπιπέδου οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ὡς καὶ τὸν ἀτελῶν μεθόδων αἱ ὁποῖαι ἐφηρμοσθησαν διὰ τὴν πραγματοποιησίν τῆς καὶ μόνον κατὰ δευτέρον λόγον ὡς πραγματικὸν ἐμπόδιον εἰς αὐτὴν. Μολοντοὶ οἱ Γραμματεῖς ἐσημείωσαν ὅτι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν αὐξάνει ἡ τάσις υἰοθέτησεως καὶ ἐφαρμογῆς ἐνιαίας μεθόδου οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικοῦ προγραμματισμοῦ, αἱ ὑπάρχουσαι ἐπὶ τοῦ προκειμένου πληροφορίαι δεικνύουν ὅτι πολλοὶ προγραμματισταὶ πιστεύουν ὅτι τὸ καλύτερον μέσον πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀναπτύξεως συνίσταται εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν οἰκονομικῶν ἀποκλειστικῶς δυνάμεων.

31. *Εἰς τὰ σύγχρονα προγράμματα πολλῶν χωρῶν δίδουν φαίνεται, μικρὰν σχετικῶς σημασίαν εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν ἐπειδὴ δὲν θεωροῦν αὐτὴν ὡς δυναμικὸν παράγοντα τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ, τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς μεταρροπῆς τῆς δομῆς καὶ τῶν θεσμῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ ἐθνικὴ ἀνάπτυξις.*

Ἡ ἔκφρασις κοινωνικῆς ἀνάπτυξεως λαμβάνεται γενικῶς ὡς συνώνυμον ὀρισμένων ὑπηρεσιῶν κοινωνικῆς προστασίας ἢ ὀρισμένων τύπων κοινωνικῆς προνοίας ἢ καὶ ἐπὶ μέρους προγραμμάτων τομῶν τινῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ὑγείας.

Ἀκόμη καὶ εἰς τὰς χώρας ὅπου κατ' ἀρχὴν ἀναγνωρίζεται ἡ ἄξια τῶν κοινωνικῶν παραγόντων διὰ τὸν τομέα τῆς ἀναπτύξεως, τὸ ἐθνικὸν πρόγραμμα οὐδέμιν θέσιν δίδει εἰς τὰς κοινωνικὰς πλευράς τῆς ἀναπτύξεως καὶ συνήθως περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἀπαριθμῇ ὀρισμένον ἀριθμὸν προγραμμάτων ἀφορώντων εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα. Ὡς ἐκ τούτου συχνὰ παραμελοῦνται αἱ κοινωνικαὶ καὶ ἀνθρώπινα πλευρὰ σημαντικῶν οἰκονομικῶν ἢ τεχνικῶν προγραμμάτων, ἂν καὶ οἱ Γραμματεῖς ἀνεκάλυψαν μερικὰς παρηγορητικὰς ἐξαιρέσεις αὐτοῦ τοῦ κανόνος. Εἰς μίαν ἐκ τῶν χωρῶν τὰς ὁποίας ἐπισκέ-

φθισαν, ό κοινωνιολόγος εις τόν όποιον είχαν ανατεθή ευρυ πρόγραμμα έρευνης τών υπογειών ύδάτων ειργαζετο εν στενή συνεργασία με τον οικονομολόγον υπάλληλον τόν ασχολούμενον εις τό αυτό πρόγραμμα. Έν άλλο ευρύτατον πρόγραμμα του όποιου η εκτελεσις απαιτει ειδικους περισσοτερον επιστημονικων κλωων προβλεπει ενυς εξ αρχης οραστηριότητα κοινωνικου προγραμματισμου.

32. Οι Γραμματεΐς απεφανθησαν οτι αι δυσκολια τας όποιας υετει η ισόρροπος χαραξις τής οικονομικης και κοινωνικης πολιτικης οφειλονται εις πολλους λογους. Ια προγραμματια εθνικου προγραμματισμου οια την αναπτυξιν δεν αντικατοπτριζου την αλληλενεργειαν την υφισταμενην μειαζών των οικονομικών, κοινωνικων και θεσμικών παραγόντων ως και των παραγόντων διοικήσεως τής αναπτύξεως.

Οι ειδικοι επί του προγραμματισμου δεν θεωρουν οτι η κοινωνικη ανάπτυξις έχει μεγάλην σημασίαν και δυναται να επηρεάση την οικονομικήν πρόδοον και τόν εκσυγχρονισμόν τής κοινωνιας εκ τών όποιων εξαρτάνται η άνώψωσις του ρυθμού τής παραγωγικοτητος και η βελτίσις τών συνθηκών τής ζωής. Αυτό οφείλεται εις πολλούς λογους κοινωνικης και οικονομικης φύσεως.

Η κοινωνικη ανάπτυξις υπό την ευρείαν έννοιαν τού όρου επιβάλλει γενικην αναθεώρησιν τής κλίμακος τών αξιών, τών συνηθειών και τών θεσμών ως και τών σχέσεων, αι όποιαι υπάρχουν μεταξύ τών ομάδων και τών τάξεων του πληθυσμου. Πρόκειται περι ζητημάτων λεπτών, τά όποια απαιτου την υιοθέτησιν πολιτικης και μέτρον μακράς πνοής μη αποιδόντων εύθυσ άμέσως παρά ελάχιστα αισθητά άποτελέσματα, και διά τά όποια δεν υπάρχουν λύσεις πρωτότυποι εύκόλως εφαρμόσιμοι εις τάς ιδιαίζούσας συνθήκας εκάστης χώρας.

β) Έφ' όσον οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι είναι άρκετοι, τά οικονομικά και τεχνικά προγράμματα εφαρμόζονται εύκολότερον τών «κοινωνικών» και αι λύσεις αι όποιαι εδόθησαν εις άλλας χώρας εφαρμόζονται κατά γενικόν κανόνα εύκολότερον. Έπί πλέον είναι φυσικόν να αναμένεται οτι τά προγράμματα αύτου τού ειδους διδου ταχύτερον άποτελέσματα περισσότερον συγκεκριμένα. Ός εκ τούτου, άλλωστε, προσφέρουν καλύτερας δυνατότητας συνεχοδς προσελκύσεως επενδύσεων και χαιρουν ύψηλοτέρου γοητρου.

γ) Τό προσωπικόν τών εθνικών οργανισμών προγραμματισμου άποτελείται συχνά από οικονομολόγους και διοικητικούς υπάλληλους, οι όποιοι δεν έχουν άρκετην πείραν τών ανθρώπων, κοινωνικών και θεσμικών πλευρών μιās ισόρροπου στρατηγικης τής αναπτύξεως, η δεν είναι πεπεισμένοι δια τόν ρόλον τόν όποιον δυναται να διαδραματισουν οι κοινωνικοι παράγοντες εις την ένίσχυσιν και διατήρησιν τής οικονομικης άνοδου.

Έξαιρέσει του προγραμματισμου του εργατικού δυναμικου, τής παιδείας και τής υγείας, μερικοι προγραμματισται ό,τιδήποτε έχει σχέση με τό «κοινωνικόν» τό θεωρουν εκ τών προτέρων άξιον διά τό περιθώριον και διά τάς τελευταίας θέσεις προτεραιτητος. Δεν διδου παντοτε την εύλυσαν προσοχήν εις την μεταξύ τών τομέων σχέσηιν αναλογίας ούτε εις τούς κοινωνικους παράγοντας οι όποιοι έχουν επιπτώσεις επί του εθνικου προγραμματισμου και επί τής εκτελεσεως του σχεδιου. Όταν υπάρχουν ομάδες κοινωνικου προγραμματισμου, αύται δεν άσכולονται κυρίως παρά μόνον με τόν συντονισμόν τών, και τοιουτοτρόπως ό πραγματικός προγραμματισμός υποτίθεται οτι πραγματοποιείται υπο τών Ύπουργων εις τά όποια υπάγονται οι διάφοροι τομεις του. Όταν εφρισκομεν προγραμματιστάς εις τόν κοινωνικόν τομέα, πρόκειται συνήθως περι ειδικών τεδ προγραμματισμου εις ένα όρισμένον τομέα, π.χ. εις την εκπαίδευσιν η την υγείαν. Όσον άφορῃ εις τας κοινωνικας πλευρας τών οικονομικών προγραμμάτων, περι μόνων απασχολούνται συνήθως μόνον την στιγμήν καθ' ην αναφονται σοβαρα προβλήματα εκτελεσεως η και επιπτώσεις κοινωνικης φύσεως μη δυνάμενα να προβλεφθουν, με άλλους λογους πολυ άργά διά να εξασφαλισθῃ η επιτυχία ενός σχεδιου.

δ) Όρισμένα διμερη προγράμματα δεν διδου ιδιαίτεραν προσοχήν εις την ισόρροπημένην ανάπτυξιν. Την βοήθειαν την έννοουν μέσα εις τό άσθη- δει συγκεκριμένον πλαίσιον τών σχεδιών. Εις ό,τι έχει σχέση με την κοινωνικην ανάπτυξιν πολλά προγράμματα ένδιαφέρονται εύθως δι' όρισμένους μόνον τομεις, π.χ. την παιδειαν και την υγείαν. Έπειδή η διμερης βοήθεια προφανέστατα είναι τό σημαντικότερον στοιχείον εις τόν τομέα τής εξωτερικης βοήθειας τών εθνικών προγραμμάτων, η σημασία η όποια διδεται εις τά οικονομικά και τεχνικά σχέδια έχει την τάσιν να επηρεάζη τό όλον πρόγραμμα, εις τρόπον ώστε να δημιουργηῃ έλλειψιν ισόρροπιας μεταξύ τών διαφόρων τομέων και να ένισχύη την διάχυτον γνώμην οτι άποτελούν τό άντικειμενον χωριστης μελέτης εκ μέρους τών κυβερνήσεων. Παρά ταύτα οι Γραμματεΐς επιθυμουν να τονίσουν οτι εκτιμουν πολυ την συμβολήν η όποια παρέχεται κατά την παροδσαν περιόδου εις την κοινωνικην ανάπτυξιν έντός του πλαισιου όρισμένων προγραμμάτων.

ε) Παρά τόν μεγάλον αριθμόν άποφάσεων τής Γενικης Συνελεύσεως και του Οικονομικου και Κοινωνικου Συμβουλίου (τών όποιων έγινε μνεία εις τό τμήμα Ι) σχετικώς με την σημασίαν του ισόρροπου προγραμματισμου, αύτος οίτος ό *Όργανισμός τών Ήνωμένων Έθνών* μόλις αρχίζει να εφαρμόζη τάς ιδικάς του άρχάς διά μέσου τών προγραμμάτων του τεχνικης συνεργασιας και επομένως εις την *πραγματικότητα* δεν κατώρθωσεν εις όσον βαθμόν *οφείλε*

νά θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν μεθόδους προσηρμοσμένας εἰς τὰς συνθήκας τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν. Ἡ κεχωρισμένη ἐξέτασις τῶν κοινωνικῶν καὶ οικονομικῶν ζητημάτων εἰς τὸ Οἰκονομικὸν καὶ Κοινωνικὸν Συμβούλιον, ὅπου ἐξετάζονται ὑπὸ διαφορετικῶν ἐπιτροπῶν, ἐκρίθη ὑπὸ τῶν Γραμματέων ὡς ἐνδεικτικὴ τῆς διαφορᾶς ἢ ὅποια ὑπάρχει μεταξύ ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν ἀποφάσεών του, αἱ ὅποια λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὸν ἰσορροπον χαρακτήρα τῆς ἀναπτύξεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς πρακτικῆς τὴν ὁποίαν ἐν τῇ πράξει ἠκολούθησεν ὁ Ὄργανισμὸς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

III. συστάσεις

Σύστασις 1η: Αἱ Ὄργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν θὰ ἔπρεπε νὰ υποστηρίξουν σθεναρῶς τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς μεθόδους τῆς ἰσορροποῦ ἀναπτύξεως καὶ νὰ πράττουν τὸ πᾶν διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐφαρμογὴν τῆς πολιτικῆς αὐτῆς εἰς τὰ προγράμματα τῶν τεχνικῆς συνεργασίας.

Σύστασις 2α: Ὑπάρχει τρόπος νὰ ἐνισχυθῇ ἡ ἰκανότης τῶν ὁποίων ἔχουν αἱ Ὄργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν νὰ παρέχουν εἰς τὰς κυβερνήσεις βοήθειαν στηριζομένην εἰς τὰς κοινωνικάς πλευράς μιᾶς ἰσορροποῦ ἀναπτύξεως.

Σύστασις 3η: Ἐπιβάλλεται νὰ ὀρισθῇ σαφέστερον ὁ ρόλος ποῦ πρέπει νὰ διαδραματίζονται τὰ Ἐξωτερικὰ Γραφεῖα τοῦ Προγράμματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ τὸν συντονισμὸν τῶν δραστηριοτήτων τῆς τεχνικῆς συνεργασίας τῶν Ὄργανώσεων τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα.

Σύστασις 4η: Ἐπιβάλλεται ἐπίσης νὰ αὐξηθῇ περισσότερο ἡ εὐρεία συνεργασία μεταξύ τῶν Ὄργανώσεων τῶν ὁποίων εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς Ἐδρας ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν Περιφερειακῶν Γραφείων τοῦ ΟΗΕ.

Σύστασις 5η: Ἐπιβάλλεται νὰ καταβληθοῦν νέαι προσπάθειαι μὲ σκοπὸν τὸν προγραμματισμὸν τῆς βοηθείας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν σχεδιαζόμενον μᾶλλον ἀναλόγως τῶν (ἀναπτυξιακῶν) ἀναγκῶν τῶν διαφόρων χωρῶν παρὰ βάσει ἀλληπαλλήλων ἀλλὰ χωριστῶν σχεδίων (προγραμμάτων).

Σύστασις 6η: Ἐπιβάλλεται ἡ λήψις τῶν ἐνδεικνυμένων μέτρων διὰ νὰ προκληθῇ μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον τῶν Διεθνῶν Οἰκονομικῶν Ὄργανισμῶν διὰ τὸν κοινωνικὸν τομέα τῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως.

Σύστασις 7η: Καλὸν θὰ ἦτο νὰ μελετηθῇ ἡ ἐξέυρεσις νέων μέσων βοηθείας τῶν Κυβερνήσεων πρὸς χρηματοδότησιν τῶν δαπανῶν τῆς χώρας των, τῶν σχετικῶν μὲ τὰ προγράμματα κοινωνικῆς ἀναπτύξεως.

Σύστασις 8η: Θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπανεξετασθῇ ὁ συσχετισμὸς ὁ ὑπάρχων μεταξύ τῶν δραστηριοτήτων τῆς

διμεροῦς τεχνικῆς βοηθείας καὶ τῶν δραστηριοτήτων τῆς πολυμεροῦς τεχνικῆς βοηθείας διὰ νὰ ἐνισχυθοῦν οἱ ὑφιστάμενοι ἤδη τύποι συνεργασίας, νὰ εὐρεθοῦν νέοι τύποι τῶν ὁποίων εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ προγραμματισμοῦ ὅσον καὶ εἰς τὸ τῆς ἐκτελέσεως, καὶ νὰ ενθαρρυνθοῦν αἱ προσπάθειαι τῶν μὴ κυβερνητικῶν ὀργανώσεων.

Σύστασις 9η: Οἱ πόροι τοῦ Τακτικοῦ Προγράμματος Τεχνικῆς Βοηθείας τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν ἐπὶ ἔθνικου ἐπιπέδου, θὰ ἔπρεπε νὰ οιασιθεῖναι διὰ τὴν κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν δημοσίαν διοίκησιν. Οἱ πόροι τοῦ Προγράμματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποβλέπουν περισσότερο εἰς τὰς κοινωνικάς πλευράς τῆς ἀναπτύξεως.

Σύστασις 10η: Ἐπιβάλλεται νὰ ληφθοῦν τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς διευκόλυνσιν τῶν δραστηριοτήτων αἱ ὅποια ἀφοροῦν εἰς τὰς κοινωνικάς πλευράς τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως.

Σύστασις 11η: Θὰ ἔπρεπε νὰ δοθῇ μεγαλύτερα εὐελξία εἰς τὴν βοήθειαν καὶ αὐτὴ νὰ λάβῃ νέας μορφάς.

Σύστασις 12η: Ἐπιβάλλεται νὰ μελετηθῇ τὸ ταχύτερον ἡ δυνατότης καὶ νὰ ληφθῇ πρόνοια χρησιμοποίησεως ἐθελοντῶν εἰς τὰ προγράμματα τεχνικῆς συνεργασίας τοῦ συστήματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

83. Οἱ Γραμματεῖς τοῦ ΟΗΕ ἠκούσαν πολλὰς καὶ λέγεται ὅτι συχνὰ οἱ ἐμπειρογνώμονες καὶ οἱ τοπικοὶ σύμβουλοι δὲν ἐξρησιμοποιοῦντο πλήρως, καθόσον οἱ ἐν λόγῳ εἰδικοί δὲν ἠσχολοῦντο εἰμὴ μόνον μὲ τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς ἀκολουθητέας πολιτικῆς καὶ τῶν προγραμμάτων. Αὐτοὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐνδιαφερθοῦν ὅσον ἔπρεπε διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν σχεδίων, ἢ καὶ ὅταν ἀκόμη ἀνέτιθεντο εἰς αὐτοὺς καθήκοντα πραγματοποίησεως συγκεκριμένου ἔργου, ἔστεροῦντο συνήθως τοῦ εἰδικοῦ ἐνδιαμέσου, ἢ τοῦ ἐκτελεσθέντος μεταξύ αὐτῶν τῶν ἰδίων καὶ τοῦ ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργου προσωπικοῦ, ἐνθὺ θὰ ἦρκει νὰ ἐκπαιδευθοῦν μερικὰ ἄτομα ἐπὶ τοποῦ διὰ νὰ καλύπτουν τὰς ἐκάστοτε παρουσιαζόμενας ἀνάγκας.

84. Οἱ Γραμματεῖς διεπίστωσαν ὅτι εἰς τὰ προγράμματα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὑπάρχει θέσις δι' ἐθελοντάς πολλῶν ἀρμοδιότητων—ἀπὸ τῆς ἀρμοδιότητος τῶν συναξιούχων τῶν ἐχόντων διοικητικὴν ἢ ἐπαγγελματικὴν πείραν μέχρι τῆς τῶν πτυχιούχων τῆς Μέσης καὶ Τεχνικῆς Ἐκπαίδευσως—ἀντιστοιχῶς ἀναλόγων πρὸς διαφορετικούς τύπους ἐργασιῶν. Ἐν τούτοις παρετηρήθη ὅτι κυρίως ὑπάρχει ἀνάγκη ἀτόμων ἐχόντων πανεπιστημιακὴν ἢ τεχνικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἰκανῶν νὰ ἐκτελοῦν καλῶς, ὑπὸ τὴν δέουσαν γενικὴν διεύθυνσιν, τὰ παιδαγωγικά καὶ τεχνικά καθήκοντα τὰ ὅποια ἀνετέθησαν εἰς αὐτά.

85. Εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα προσφέρονται πολ-

λαι δραστηριότητες εις τούς εργαζομένους ως έθελοντάς. Οί διεθνείς έθελοντάι είναι, ως εκ τής φύσεώς των, οί περισσότερον παντός άλλου ένδεδειγμένοι να άποτελέσουν ομόνον διά τής παρουσίας των τó υπόδειγμα εις άξιολόγους τομείς διά τούς όποιους πολλαί κυβερνήσεις έξαιτούντα κατά τήν παρούσαν περίοδον διεθνή βοήθειαν, π.χ. εις τόν τομέα τής ένθαρρύνσεως τής νεολαίας πρós μεγαλυτέραν συμμετοχήν εις τήν εθνικήν ανάπτυξιν, εις τά παιδαγωγικά καθήκοντα, εις τάς νοσοκομειακάς φροντίδας και τάς συναφείς δραστηριότητας, ως έπίσης και εις τήν έκλαίκευσιν τής ιδέας τής έθελοντικής εργασίας.

86. Επί πλέον ή ένεργός και επί πολυεθνικής βάσεως συμμετοχή των ένδεδειγμένων νέων εις τήν διεθνή προσπάθειαν ανάπτυξεως και συνεργασίας δύνανται να έξηρητηθή κατά τρόπον άμεσον τήν τόσον σημαντικήν ύπόθεσιν τής ειρήνης, τού σεβασμού και τής άμοιβαίας μεταξύ των λαών κατανοήσεως εις τήν όποιαν είναι άφωτισμένα τά 'Ηνωμένα Έθνη. Τά προγράμματα τής δευτέρας Δεκαετίας τής ανάπτυξεως έχουν ήδη μεγάλην ανάγκην να ένισχυθούν με όλα τά μέσα τά τείνοντα εις τήν διευρύνσιν τής εις αυτά συμμετοχής των έθελοντών νέων.

87. Εις ώρισμένας εκ των χωρών τάς όποιās έπεσκέφθησαν οί Γραμματείς διεπίστευσαν ότι οί έθελοντάι τούς όποιους έπρομήθευσαν έπι διμερούς βάσεως έπετέλεσαν σοβαράν εργασία, και ότι ή παρουσία των έξειτιμάτο, έστω και προσωρινώς, διότι επέτρεπε τήν κάλυψιν σημαντικών κενών εις τάς τάξεις των στελεχών.

Άλλα όμως χώραι όσάκις έξηρισμοποίησαν τάς ύπηρεσίας έθελοντών τó έπραξαν μετά τινος δυσπιστίας ως πρós τά κίνητρα τά όποια ήνάγκασαν τάς ξένας άρχάς να προσφέρουν τών ύπηρεσιών των έν λόγω έθελοντών. Διότι συνέβη τήν προσφοράν έθελοντών να άπορρίψουν ώρισμέναί χώραι, και μάλιστα χώραι εις τάς όποιās ή συμβολή των, από πλειυράς τεχνικής, θά ήτο σημαντική και θά έκάλυπτε πραγματικά κενά.

Μερικά χώραι δέν έστερεξαν να δεχθούν ειμή περιορισμένον αριθμόν έθελοντών προερχομένων έξ αυτής ή εκείνης τής χώρας, διότι έφοβούντο μήπως αί ιδέαι ή ή φιλοσοφία των χωρών τής προελεύσεώς των επηρεάσουν ισχυρότατα τó εθνικόν των κοινωνικοπολιτιστικόν επίπεδον (culture nationale). Αί αντίρρήσεις αúται ίσως ήτο δυνατόν να υπερικηθούν και να δοθί εις πολλούς νέους των χωρών εκείνων, αί όποιαί δέν έχουν ύπηρεσίας έθελοντών εις ύπερτινους περιοχάς, ή δυνατότης να εργασθούν εις τó έξωτερικόν άν συντρέξουν αί κάτωθι προϋποθέσεις:

α) Περισσότεραι χώραι να προμηθεύουν έθελοντάς.

β) Περισσότεραι χώραι να φροντίσουν να δημι-

ουργήσουν πολυεθνικάς ομάδας έθελοντών υπό τήν διοίκησιν και τόν έλεγχον έμπειρογνομόνων του 'Οργανισμού των 'Ηνωμένων Έθνών.

γ) Οί έθελοντάι να συνεργάζονται με τούς συναδέλφους των των άλλων εθνών και να συμβάλουν να προαχθί ή εις διαφόρους χώρας κίνησις πρós αναδείξιν εθνικόν έθελοντών.

Πρόοδος πρós τήν κατεύθυνσιν αúτην είναι δυνατόν να πραγματοποιηθί διά διεθνούς συντονισμού των έθελοντικόν οργανώσεων με τήν βοήθειαν των πόρων των εθνικόν προγραμμάτων και τήν συμμετοχήν των μη κυβερνητικόν οργανώσεων.

Αί χώραι αί όποιαί θά ήτο δυνατόν να ώφεληθούν περισσότερο εκ τής παρουσίας των έθελοντών και αί όποιαί έπιθυμούν να τούς άποκτήσουν είναι συχνά αί όλιγότερον ικαναί να συντηρήσουν αúτους εις τάς περιοχάς όπου τούς χρειαύονται. *Ώρισμένοι εκ των πόρων οί όποιοί διατίθενται διά τήν ανάπτυξιν θά ήτο δυνατόν να μεταφερθούν διά τάς διαπάνας πρoτύπων σχεδίων εγκαταστάσεως πολυεθνικόν ομάδων εις ώρισμένας χώρας. Έάν τó πείραμα επιτύχη θά ήτο δυνατόν να εξαγγελθί έπ' αúτης τής βάσεως πρόγραμμα ενόρθερον.*

89. Οί Γραμματείς συνιστούν όθεν:

α) Να άρχισί ή μελέτή τής χρησιμοποίησεως και τής χρηματοδοτήσεως έθελοντών διά των προγραμμάτων τεχνικής συνεργασίας των 'Ηνωμένων Έθνών. 'Η μελέτη αúτη πρέπει να θεωρηθί τήν άπόφασιν 849 (XXII) του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου ός θεμελιώδες κείμενον των 'Ηνωμένων Έθνών ρυθμιζόν τήν χρησιμοποίησιν έθελοντών.

β) Να καταρτισθούν, έν συνεννοήσει με τάς ενδιαφερομένας κυβερνήσεις, μερικά πρότυπα προγράμματα διά τήν χρησιμοποίησιν έθελοντών κατά τήν τεχνικήν συνεργασία.

90. Οί Γραμματείς είναι πεπεισμένοι ότι τó επίπεδον ζωής των έθελοντών θά έναρμονίζεται με τó του τοπικού πληθυσμού. Τó πρόγραμμα των 'Ηνωμένων Έθνών διά τήν ανάπτυξιν ως και τά άλλα όργανα χρηματοδοτήσεως θά έπρεπε να επανεξετάσουν τόν τρόπον με τόν όποιον είναι δυνατόν να συμβάλλουν εις τά τοπικά έξοδα των έθελοντών (βλέπε Σύστασιν 7) εις περίπτωσιν καθ' ήν ή φιλοξενούσα Κυβέρνησις άδυνατεί να άντεπεξέλθη εις αúτά.¹

Σύστασις 13η: Κατά τήν χορήγησιν βοήθειας διά τήν κοινωνικήν ανάπτυξιν επιβάλλεται να συμπεριλαμβάνονται κατάλληλα μέτρα κοινωνικής άγωγής εις τóπονον ώστε να ένθαρρυνθί ή συμμετοχή

1. Τó Ταμείον των 'Ηνωμένων Έθνών διά τά παιδιά (FISE—UNICEF) ήκολούθησε αúτην τήν μέθοδον και ένεκαινισε τήν πολιτικήν τής βοήθειας διά τήν καθιέρωσιν Προγραμμάτων έντοπιων έθελοντών διά τής χρηματοδοτήσεως μέρους των διαπανών λειτουργίας των προτίπων προγραμμάτων, κυρίως εις ότι άφορά εις τήν εκπαίδευσιν, και τούτο διά να υπερικηθούν αί άρτικάί δυσκολίαί.

τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν.

91. Σήμερον, εποχὴν κατα τὴν ὁποίαν ὁ ὑπὸ ἀνάπτυξιν ὡς καὶ ὁ ανεπτυγμένος κόσμος γνωρίζουν ῥαγοαίαν κοινωνικὴν ἐξελίξιν, ἀποτελεῖ πρωταρχικὴν ἀνάγκην οἱ εἰδικὸὶ τοῦ ὕψους τῶν προγραμματιστῶν, τῶν οἰκητικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν ἐρευνητῶν καὶ παιδαγωγῶν, να παρακολουθοῦν μαθηματικά μετεκπαιδευσεὺς καὶ συναλλαγῶς. Αὐτὸ ἀλλωστε εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικὸν καὶ διὰ τοὺς ἐπιφορτισμένους μὲ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ κατωτέρου προσωπικοῦ.

92. Θα ἔπρεπε νὰ ληφθῆι πρόνοια ὀμιουργίας καταλλήλων ἰδρυμάτων μετεκπαιδευσεὺς εἰς ἀνωτέρου μορφωτικοῦ καὶ επαγγελματικοῦ ἐπιπέδου ὡς καὶ κατα τὴν διάρκειαν τῆς ἀσχολήσεως. Ἐπιβάλλεται να καταβληθῆι μεγαλύτερα προσοχὴ εἰς τὴν διακρίβωσιν ὠρισμένων καθηκόντων καὶ λειτουργιῶν τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως, διότι αὐτὸ ἐπιτρέπει κατὰ τρόπον αποφασιστικὸν τὴν ἐκλογὴν τῶν μεθόδων καὶ τοῦ καταλλήλου ἐπιπέδου ἐκπαιδευσεὺς, τὴν στρατολόγησιν καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ προσωπικοῦ, καὶ τὸν προγραμματισμόν.

93. Πρέπει να δημιουργηθοῦν προσφορὰ μῆσα ἐκπαιδευσεὺς στελεχῶν διὰ νὰ δυναταὶ νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς τοπικὰς ἀνάγκας καὶ διὰ νὰ ἐμποδισθῆι ἡ ἀποχώρησις προσωπικοῦ. Ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἐπιπέδου ἀμοιβῆς εἶναι τὸ μοναδικὸν καὶ ἀποτελεσματικότερον μῆσον ἀναστολῆς τῆς ἀποχώρησεως τῶν εἰδικῶν. Πρέπει νὰ δοθῆι ἰδιαίτερα σημασία εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ὑψηλοτέρων σταθερῶν τύπων (normes) ἐκπαιδευσεὺς τῶν εἰδικῶν εἰς τὴν κοινωνικὴν προστασίαν καὶ τοὺς συναφεῖς τομεῖς, προκειμένου κυρίως περὶ τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν.

94. Πρέπει νὰ προωθηθῆι καὶ νὰ ἐνισχυθῆι ἡ συμμετοχὴ τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ προγράμματα μῆσφ τῆς κοινοτικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν συναφῶν πρὸς αὐτὴν προγραμμάτων. Διότι εἶναι ἀπαραίτητον εὐθὺς ἀπὸ τοῦ σχεδιασμοῦ ἐνὸς προγράμματος νὰ ἐξασφαλισθῆι ἐν πρώτοις ἡ προσχώρησις τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ ἀπὸ μέρους τοῦ ἐπιδέειξας κατανοήσεως ἀνεῦ τῶν ὁποίων ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἀγνοησομεν τὰς δυσκολίας ἢ καὶ νὰ ἐκτεθῶμεν εἰς ἀποτυχίαν, ἰδίως ὅταν ἀναλαμβάνομεν προγράμματα ἀξιοποιησεὺς τῶν ἐκ τῶν ἰδρυματικῶν ἔργων πόρων, βελτιώσεως τῶν χρησιμοποιουμένων εἰς τὴν γεωργίαν τεχνικῶν μεθόδων, ὡς καὶ τοῦ ὕγειονομικοῦ καὶ σχολικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

95. Ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς *προσωπικῆς προσπάθειας* τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν καταλλήλων πρὸς τοῦτο μεθόδων δυναταὶ νὰ συμβάλουν κατὰ τρόπον ἄμεσον καὶ σημαντικὸν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν. Διὰ τοῦτο παρετήρηθη κυρίως εἰς τοὺς τομεῖς τῆς γεωργίας καὶ τῆς κατοικίας, ὅτι τὰ προγράμματα τεχνικῆς βοηθείας ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἀπέδιδον τόσον καλὰ ἀποτελέσματα οὔτε κἂν θὰ ἦτο δυνατὸν

νὰ ἐκτελεστοῦν κατὰ τρόπον ὀικονομικῶς βιώσιμον, ἐὰν δὲν εἶχε εἰς αὐτὰ δοθῆι μεγάλη θεσις εἰς τὴν προσωπικὴν προσπάθειαν τῶν ευεργετουμένων.

96. Ἡ *δημιουργία ὀργανισμῶν* διὰ τῆς καθιερωσεὺς θεσμῶν, οἱ ὁποῖοι νὰ εὐνοοῦν τὴν αὐξήσιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς παραγωγικότητος καὶ τῆς ζωῆς, εἶναι ὑμελιωθεῖς παραγόν τῆς οἰαοικασίας τῆς ἀναπτύξεως. Αὐτὸ προϋποθετεῖ τὴν συστάσιν καὶ συστηματικὴν λειτουργίαν οἰκητικῆς ὑποδομῆς, ὀργανώσεω καὶ κοινωνικῶν ἰορυμάτων εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν ἐπὶ μερὺς ὀμασῶν τῆς κοινότητος, εἰς τρόπον ὡστε ὁ πληθυσμὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ὀδηγηθῆι νὰ συμμετεχῆι εἰς τὴν ἐπεεργασίαν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ οἰευκολυνθῆι ἡ διαδικασία τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ οἰα τοῦ ὀποῖου ἀ ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῖα θὰ δυνηθοῦν να ἐμεταλλειθοῦν κατὰ τρόπον ἐπωφελεστερον τὰς ἐπιστημονικὰς καὶ τεχνικὰς ἀνακαλύψεις. Πρὸς αὐτὸν τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν θὰ ἔπρεπε νὰ προσανατολισθῆι μία ἐμπνηξήμεν βοήθεια τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συνδεομενων ὀργανώσεων.

Σύστασις 14η: Πρέπει νὰ ἀναληφθῆι μελέτη τῆς ἐπιδράσεως τῶν κοινωνικῶν καὶ θεσμικῶν παραγόντων ἐπὶ τῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως.

97. Ὑπόθεσις ἡ γνώμη ὅτι τὰ σοβαρὰ προβλήματα καὶ αἱ ἀποτυχίαι ποὺ διεπιστώθησαν ὀφείλομαι κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸ γεγονός ὅτι δὲν δόδοῦ ἡ δέουσα προσοχὴ εἰς τοὺς κοινωνικοὺς παράγοντας ὡς καὶ εἰς τὸν ἀνθρώπινον συντελεστῆν κατὰ τὸν προγραμματισμόν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν προγραμμάτων.

98. Ἐντὸς τοῦ συστήματος τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἐμελετήθη σοβαρῶς μέχρι σήμερον ἀπὸ τῆς σκοπιῆς τῆς βελτιώσεως τῶν προγραμμάτων τεχνικῆς συνεργασίας. Διὰ τοῦτο οἱ Γραμματεῖς συνηστοῦν ὀπως ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὰ ὀργανικὰ ἰδρύματα καὶ τὰς ἐνδιαφερομενάς κυβερνήσεις (καὶ ὀπου αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸν, μὲ τὴν σύμπραξιν τῶν ἐμπερινομομένων) τὸ Πρόγραμμα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν Ἀνάπτυξιν καὶ ἡ Παγκόσμιον Τράπεζα ἀναλάβουν τὴν μελέτην *μερικῶν οἰκονομικῶν καὶ τεχνικῶν προγραμμάτων* διὰ νὰ προσδιορισθοῦν αἱ ἐπ' αὐτῶν ἐπιπτώσεις τῶσων τῶν κοινωνικῶν καὶ θεσμικῶν παραγόντων ὀσον καὶ τοῦ ἀνθρώπινου συντελεστοῦ ἐντὸς τοῦ συνόλου τῶν ὀρισθέντων ἀντικειμενικῶν στόχων τῶν ἐν λόγῳ προγραμμάτων, ἰδίως δὲ ὀπως ἀναλάβουν τὰ μακροπρόθεσμα οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐπενδύσεων τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν διεθνῶν ἰδρυμάτων. Αἱ μελέται αὐταὶ θὰ ἐπιτρέψουν νὰ ἀποκομίσωμεν πλήθος πολυτιμῶν πληροφοριῶν, αἱ δὲ κυβερνήσεις ὡς καὶ αἱ ὀργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν θὰ δυναταὶ νὰ ἐμπνηυθοῦν ἐξ αὐτῶν διὰ τὰς μελλοντικὰς τῶν δραστηριοτήτας εἰς τὸν τομεῖα τῆς τεχνικῆς συνεργασίας.

Ἡ ἀποστολὴ τῶν εἰδικῶν Γραμματέων τοῦ ΟΗΕ

ἐγεννήθη ὡς θεσμός ἐκ τῆς βαθείας ἀνησυχίας τὴν ὁποίαν προεκάλει ἡ κοινωνικὴ κατάσταση εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Εἰς πολλὰς ἐξ αὐτῶν ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῆς ἐπιδιώξεως καλυτέρας ζωῆς καὶ τῆς συχνότητος τῆς πραγματοποιήσεώς της διαρκῶς αὐξάνει καὶ δημιουργεῖ σοβαρὰν κοινωνικὴν ἔντασιν. Ἡ ἀνάγκη ἀποτελεσματικώτερας τεχνικῆς συνεργασίας εἰς τὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως πάντοτε ἐμφανίζεται περισσότερο ἐπίγουσα εἰς τὰ διευθυντικὰ ὄργανα τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὡς καὶ εἰς τὰς εἰδικὰς ὀργανώσεις του. Οἱ Γραμματεῖς πιστεύουν ὅτι συνέβαλον εἰς τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῆς τῆς ἀνάγκης διὰ τῆς παροχῆς συμβουλῶν εἰς τὰς ὀργανώσεις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὡς πρὸς τὰ μέσα ἐπαυξήσεως τῆς χρησιμότητος τῆς βοηθείας τὴν ὁποίαν αὐταὶ παρέχουν εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας εἰς τὸν τομέα τῶν κοινωνικῶν πλευρῶν τῆς ἀναπτύξεως.

Ἡ σημασία τὴν ὁποίαν ὅλοι ἀποδίδουν εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν Γραμματέων γίνεται ἀκόμη μεγαλύτερα ἐὰν ἐξετάσωμεν αὐτὴν εἰς τὰ πλαίσια τῶν προετοιμασιῶν τῆς δευτέρας Δεκαετίας τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν.

Ἡ πρώτη Δεκαετία εἶχε ρίψει ὅλον σχεδὸν τὸ βάρος τῶν φροντίδων τῆς εἰς τοὺς οικονομικοὺς στόχους. Οἱ Γραμματεῖς ἐλπίζουν ὅτι ἡ ἔκθεσις τῶν καὶ αἱ συστάσεις τῶν θὰ συντελέσουν νὰ υἱοθετηθῇ, κατὰ τὴν δευτέραν Δεκαετίαν τῆς ἀναπτύξεως, μία περισσότερο ἰσορροπημένη ἄποψις, ὅπου θὰ ἔχουν ἀρκετὴν θέσιν αἱ κοινωνικαὶ πλευραὶ τῆς ἀναπτύξεως.

Οἱ Γραμματεῖς, συγκεκρινημένοι ἐξ ὧσων εἶδον καὶ ἤκουσαν εἰς τὰς χώρας τὰς ὁποίας ἐπεσκέφθησαν, ἐλπίζουν ὅτι ἡ παρούσα ἔκθεσις θὰ μεταφρασθῇ εἰς ἔργα συγκεκριμένα καὶ ἀναποκρινόμενα εἰς τὰς δικαίας προσδοκίας τῶν κατοίκων τῶν ἐν λόγῳ χωρῶν.

«Ἡ μεγάλη ἀνάπτυξις τῆς οἰκονομικῆς καὶ πνευματικῆς ἐπικοινωνίας τῶν ἐθνῶν ποὺ χαρακτηρίζει τὴν ἐποχὴν μας δημιουργεῖ ἀναγκαίως δεσμούς καὶ κοινὰ στοιχεῖα πολιτισμοῦ μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐθνῶν. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς δὲν θὰ εἶναι... ἡ ἐξάλειψις τῶν ἐθνικῶν διαφορῶν, ἐκτὸς ἴσως μερικῶν συγχωνεύσεων συγγενῶν ἐθνῶν. Διότι, παρ' ὅλην τὴν διεθνῆ ἐπικοινωνίαν, ἡ ἀκτινοβολία κάθε πολιτισμοῦ ἔχει περιορισμένα ὄρια. Αἱ κλιματολογικαὶ διαφοραὶ, οἱ διάφοροι χαρακτῆρες καὶ ἰδιοφυΐαι τῶν λαῶν, ἡ δημιουργία καὶ ἄλλων ἐξ ἴσου ζωτικῶν πολιτισμῶν τὴν περιορίζουν. Ἐξ ἄλλου, παρ' ὅλας τὰς ὁμοιότητας τῶν ἐθνῶν ποὺ προκαλεῖ ἡ δημιουργία κοινῶν στοιχείων πολιτισμοῦ, ὑπάρχει εἰς κάθε ἔθνος καὶ τάσις ἀτομικοῦ, δηλ. ἐπιτάσεως τῆς ἰδιορρυθμίας τοῦ ἐθνικοῦ του χαρακτῆρος».

Ἀλεξάνδρου Παπαναστασίου, «Ὁ Ἐθνικισμός», εἰς *Ἐπιθεώρησιν τῶν Κοινωνικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν* (τόμ. Ι, τεύχ. Α', Σεπτ.-Δεκ. 1916)· πρβλ. καὶ *Μελέται, Λόγοι, Ἀρθρα*, Ἀθῆναι 1957, σελ. 257-258.